

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

7 juli 2004

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0253/2004

VERSLAG

over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement -
Modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate
governance in de Europese Unie - Een actieplan
(COM(2003) 284 – C5-0378/2003 – 2003/2150(INI))

Commissie juridische zaken en interne markt

Rapporteur: Fiorella Ghilardotti

Rapporteur voor advies (*):
Pervenche Berès, Economische en Monetaire Commissie

(*) Nauwere samenwerking tussen commissies – Artikel 162 bis

INHOUD

	Biz.
PROCEDUREVERLOOP.....	4
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	13
ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE(*).....	18
ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE.....	22
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN	25

(*) Nauwere samenwerking tussen de commissies – Artikel 162 bis

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 22 mei 2003 deed de Commissie het Parlement haar mededeling - Modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate governance in de Europese Unie - Een actieplan (COM(2003) 284) toekomen die ter informatie werd verwezen naar de Commissie juridische zaken en interne markt, de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken.

Op 4 september 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie juridische zaken en interne markt toestemming was verleend tot opstelling van een initiatiefverslag over dit onderwerp, overeenkomstig artikel 47, lid 2 en artikel 163 van het Reglement, en dat de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken waren aangewezen als medeadviserende commissies (C5-0378/2003).

Op 4 september 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Economische en Monetaire Commissie, aangewezen als medeadviserende commissie, betrokken wordt bij de opstelling van het verslag, overeenkomstig artikel 162 bis.

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 7 juli 2003 Fiorella Ghilardotti tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 17 maart en 6 april 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter), Willi Rothley, Ioannis Koukiadis en Bill Miller (ondervoorzitters), Fiorella Ghilardotti (rapporteur), Uma Aaltonen, Ward Beysen, Johanna L.A. Boogerd-Quaak (verving Toine Manders, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Bert Doorn, Giovanni Claudio Fava (verving Maria Berger, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Janelly Fourtou, Marie-Françoise Garaud, Evelyne Gebhardt, Malcolm Harbour, Renzo Imbeni (verving Arlene McCarthy, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Sir Neil MacCormick, Lucio Manisco (verving Michel J.M. Dary, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Manuel Medina Ortega, Angelika Niebler (verving Lord Inglewood), Marcelino Oreja Arburúa (verving Marianne L.P. Thyssen), Elena Ornella Paciotti (verving Carlos Candal), Anne-Marie Schaffner, Francesco Enrico Speroni (verving Alexandre Varaut), Ian Twinn (verving Rainer Wieland), Diana Wallis, Stefano Zappalà en François Zimeray.

De adviezen van de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken zijn bij dit verslag gevoegd.

Het verslag werd ingediend op 7 april 2004.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement - Modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate governance in de Europese Unie - Een actieplan (COM(2003) 284 – C5-0378/2003 – 2003/2150(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement (COM(2003) 284 – C5-0378/2003),
 - gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement - Versterking van de wettelijke accountantscontrole in de EU (COM(2003) 286),
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 12 februari 2004 over corporate governance en toezicht op financiële diensten - de affaire-Parmalat¹,
 - gelet op artikel 47, lid 2 en artikel 163 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken en interne markt en de adviezen van de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (A5-0253/2004),
- A. overwegende dat in de mededeling van de Commissie belangrijke doelstellingen worden vastgelegd die aan de initiatieven van de EU op het vlak van de modernisering van het Europees vennootschapsrecht en de versterking van het ondernemingsbestuur ten grondslag moeten liggen,
- B. overwegende dat uit de recente gebeurtenissen in Japan en daarna in de Verenigde Staten en Europa waarbij belangrijke industriële groepen betrokken zijn (men denke met name aan de affaire-Parmalat) blijkt dat de transparantieregels, die het referentiekader moeten vormen voor het optreden van het Europese bedrijfsleven, beter omschreven moeten worden, en overwegende dat de consequenties hiervan met name worden gedragen door kleine aandeelhouders, deelnemers aan spaarfondsen, andere crediteuren en werknemers die hun baan en hun salaris verliezen
- C. overwegende dat in verband met de globalisering van de economie een kader van op internationaal niveau erkende beginselen en regels ter bescherming van de belangen van bedrijven, beleggers en werkenden noodzakelijk is,
- D. overwegende dat tijdens de Europese Raad in Lissabon en de daaropvolgende voorjaarsbijeenkomsten is besloten van de EU de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken, gebaseerd op investeringen in mensen, op meer en betere banen, en met een hechtere sociale samenhang in een kader van duurzame groei,
- E. overwegende dat eigendom is onderworpen aan sociale plichten en dat ondernemingen maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen,
- F. overwegende, daarnaast, dat het huidige herstructureringsproces het uiteenvallen, de tertiairisering en delokalisering van bedrijven versterkt, waardoor in sommige gevallen de

¹ P5_TA(2004)0096.

werkelijke structuur van een bedrijf en de daadwerkelijke beslissingscentra ondoorzichtig worden, en de deelnemingen, de kruiselingse aandelenbelangen, de contractuele regels en voorschriften voor de werknemers op andere locaties in de verschillende schakels van de keten van een piramide of groep bijna onbegrijpelijk worden,

- G. overwegende dat tijdens de Europese Raad van Stockholm de oprichting van een Europees waarnemingscentrum voor industriële verandering is goedgekeurd, dat een belangrijke informatiebron zal worden voor de economische en sociale veranderingen die het gevolg zijn van ontwikkelingen en tendensen in de technologie, de arbeidsorganisatie, de productie- en bedrijfsmodellen, de wetgeving en de arbeidsmarkt,
- H. overwegende dat goede betrekkingen tussen management en werknemers en hun vertegenwoordigers- van informatie tot raadpleging, participatie, het onderhandelen over en sluiten van contracten - een belangrijke factor zijn voor de efficiency van de productie en de maatschappelijke taken van een onderneming alsook de motor van haar succes en concurrentievermogen,
1. respecteert, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel, de tradities in de bepalingen van het vennootschapsrecht van de lidstaten, maar meent dat het in dit kader dringend noodzakelijk is het Europees vennootschapsrecht aan te passen, nu de uitbreiding en de verdere integratie van de interne markt meebrengt dat de bestaande nationale wetgeving van de lidstaten geharmoniseerd of gecoördineerd moet worden om een algemeen kader vast te stellen waarbinnen de mobiliteitsprocessen tussen Europese landen kunnen plaatsvinden;
 2. hecht eraan dat aandacht wordt besteed aan het feit dat de maatregelen ter harmonisatie van het Europees vennootschapsrecht dienen voor het creëren van een gelijke uitgangspositie voor ondernemingen (level playing field) en dat bij alle maatregelen een level playing field gewaarborgd moet zijn;
 3. onderschrijft de visie van de Commissie dat concurrentie tussen nationale vennootschapsrechtelijke voorschriften nuttig is en is derhalve van mening dat concurrentie op een level playing field in de plaats kan komen van het streven naar maximale harmonisatie;
 4. meent niettemin dat het thema ondernemingsbestuur niet mag worden voorgesteld als een probleem dat uitsluitend speelt tussen aandeelhouders en management en herinnert aan de essentiële rol van de belanghebbenden (stakeholders) binnen of rondom de onderneming,
 5. wijst erop dat aandacht moet worden geschonken aan de werkzaamheden inzake corporate governance die momenteel binnen de OESO gaande zijn;
 6. acht de voorstellen van de Commissie voor een moderne corporate governance positief omdat ze tot doel hebben het concurrentievermogen van de bedrijven te vergroten als cruciale component voor economische groei en het creëren van banen, de aandeelhouders en de schuldeisers beter te beschermen en de werking van de bedrijven transparanter te maken;
 7. acht het hoe dan ook noodzakelijk een onderscheid te maken tussen grote en kleine aandeelhouders, met name inzake het gebruik van moderne technologieën bij de uitoefening van het stemrecht van de aandeelhouders omdat kleine aandeelhouders doorgaans meer aan risico's zijn blootgesteld;

8. is het eens met de Commissie dat een afzonderlijke Europese code voor ondernemingsbestuur niet noodzakelijk is, maar meent dat de EU moet verduidelijken wat het kader van internationale normen is dat in acht genomen moet worden, en dat zij de procedures voor de omzetting ervan moet vastleggen om de nationale voorschriften aan te vullen;
9. blijft ervan overtuigd dat de prioriteiten op EU-niveau werkelijk grensoverschrijdende kwesties zouden moeten betreffen, en dringt er daarom bij de Commissie op aan spoed te betrachten met de opstelling van de aanbevelingen aan de lidstaten gericht op herziening van belemmerende nationale voorschriften over grensoverschrijdende vestiging van ondernemingen;
10. is het eens met de Commissie dat "de EU inzake corporate governance haar eigen, op haar culturele en zakelijke tradities afgestemde aanpak moet definiëren", en waarschuwt voor een recente trend om Amerikaanse oplossingen voor Amerikaanse problemen te kopiëren en Amerikaanse tradities en regels in te voeren die contraproductief kunnen zijn voor degelijke corporate governance in Europa;
11. is verheugd over de globale aanpak van de Commissie volgens een tijdschema dat overkomt met dat voor het actieplan voor financiële diensten, en die flexibel genoeg moet zijn voor een evenwichtig gebruik van de wettelijke instrumenten, richtlijnen en aanbevelingen; is verheugd over het voornemen van de Commissie haar mededeling over vennootschapsrecht en corporate governance naar aanleiding van de recente schandalen in ondernemingen in Europa te herzien en daaraan prioriteit toe te kennen; is evenals de Commissie van oordeel dat maatregelen ten behoeve van corporate governance gelijktijdig, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde prioriteit moeten worden behandeld als de maatregelen betreffende het vennootschapsrecht; verzoekt de Commissie, voor wat betreft de corporate-governanceregelgeving, de maatregelen die sinds de aanneming van het verslag-Winter zijn genomen, stelselmatig te evalueren en hiermee ten volle rekening te houden bij de formulering van haar voorstellen voor richtlijnen en aanbevelingen; is in dit verband van oordeel dat de door de Verenigde Staten gekozen opties slechts een voorbeeld zijn dat niet per se in Europa moet worden nagevolgd en dat het van essentieel belang is dat de regelgeving wordt afgestemd op het specifieke karakter van de Europese ondernemingen; staat dan ook achter het streven van de Commissie naar de oprichting van een Europese vennootschap naar Europees recht;
12. twijfelt eraan of de oprichting van een Europees forum voor ondernemingsbestuur door de Commissie zinvol is, aangezien niet is voorzien in harmonisatie van de codes voor ondernemingsbestuur en de coördinatie van de werkzaamheden met betrekking tot de nationale codes bijvoorbeeld toch al op federatieniveau (zie bijv. Unice) plaatsvindt;
13. acht het in dit kader onvermijdelijk dat de controlerende en toezichthoudende instanties van de lidstaten drie vereisten handhaven: stabiliteit van het financieel systeem, transparantie van de markt, van de jaarrekeningen en van het gedrag van ondernemingen, en bescherming van de concurrentie; daarvoor
 - a) moet de autonomie, de onafhankelijkheid en de integriteit van de leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht, accountants en rating-kantoren worden gewaarborgd,
 - b) moet het functioneren van de autoriteiten die belast zijn met het toezicht op de beurs, worden gewaarborgd, door te zorgen dat zij over adequate middelen en personeel

beschikken,

- c) moeten kadervoorwaarden voor de werkzaamheden van de kartelautoriteiten worden gecreëerd,
 - d) moet een doeltreffend systeem van samenwerking tussen de centrale banken worden bevorderd;
14. spoort de lidstaten aan de toezeggingen die zij de afgelopen jaren hebben gedaan voor de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon in de praktijk te brengen, zowel op nationaal als op regionaal en lokaal niveau, om een kader op reglementair, institutioneel en politiek gebied en voor de participatie van alle betrokken personen, inclusief ondernemingen, te bieden;
 15. staat erop dat ondernemingen in hun dagelijks beleid het beginsel van de sociale gebondenheid van eigendom in acht nemen en zich bewust zijn van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid;
 16. betreurt dat de groep op hoog niveau van deskundigen op het gebied van het vennootschapsrecht, die door de Commissie in september 2001 is ingesteld, alle bedrijven en aandeelhouders op dezelfde wijze behandelt en is van oordeel dat, om de genoemde doelstellingen te kunnen verwezenlijken, niet alle bedrijven op dezelfde wijze mogen worden behandeld maar dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen beursgenoteerde bedrijven en niet-beursgenoteerde bedrijven, met een specifieke behandeling voor het midden- en kleinbedrijf binnen deze laatste categorie;
 17. staat achter het voorstel voor een jaarlijkse verklaring inzake corporate governance voor beursgenoteerde ondernemingen, om de aandeelhouders een grotere transparantie en meer informatie te garanderen bij het bepalen van hun keuze; niettemin kan en mag deze verklaring niet uitsluiten dat de bevoegde toezichthoudende autoriteiten zelf een controle houden, indien zij dat nodig achten;
 18. neemt met voldoening kennis van het streven van het bedrijfsleven naar grotere transparantie en roept de lidstaten op zich in te zetten voor meer transparantie en toegankelijkheid omtrent de verantwoording van de onderneming met betrekking tot het management, aangezien dit de kapitaalflux van de onderneming ten goede komt en het vertrouwen van de marktspelers op de lange termijn versterkt;
 19. steunt de Commissie in haar voornemen de rechten van de aandeelhouders te verbeteren met name door ruimere transparatieregels, rechten om bij volmacht te stemmen, de mogelijkheid van deelname aan algemene vergaderingen langs elektronische weg en de waarborging van grensoverschrijdende uitoefening van stemrecht;
 20. betreurt dat niet wordt verwezen naar de gevolgen voor corporate governance van bepaalde praktijken die voortvloeien uit de verschillen inzake de financiering van vennootschappen, met name tussen de Angelsaksische traditie - waar een gespreid aandeelhouderschap via tussenkomst van de financiële markten overheerst - en de traditie op het Europese continent die wordt gekenmerkt door een grotere rol van de banken en meerderheidsaandeelhouders; verzoekt de Commissie met klem een dergelijke analyse te maken en conclusies en initiatieven te vermijden die louter op een eenzijdige benadering zijn gebaseerd;

21. verlangt dat de Commissie in de eerste plaats via passende voorstellen voor een doorbraak zorgt wat betreft het beginsel "one share one vote" , ten einde gelijke behandeling van alle aandeelhouders te waarborgen;
22. verzoekt de Commissie met spoed de voorschriften inzake het toezicht op ondernemingen te versterken, met name de accountantscontroles en de invoering van strenge sancties op fraude;
23. moedigt de Commissie en de lidstaten aan de Europese wetgeving inzake marktmisbruik, het prospectus en transparantie rigoureuus te handhaven;
24. acht de belangstelling van de Commissie voor grensoverschrijdende fusies en de ermee gepaard gaande mobiliteit van bedrijven positief, maar benadrukt dat deze belangstelling moet worden aangevuld met maatregelen die de mobiliteit van de werknemers tussen de desbetreffende bedrijven vergemakkelijken;
25. staat erop dat moet worden gewaarborgd dat in geval van beursgenoteerde ondernemingen controle en advisering door hetzelfde bedrijf uitgesloten is;
26. verwelkomt het voorstel van de Commissie voor een richtlijn inzake de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde rekeningen (COM(2004) 177) en steunt met name de beginselen van volledige verantwoordelijkheid van de met de wettelijke controle belaste accountant voor de geconsolideerde rekeningen van de gecontroleerde vennootschap en de noodzaak om in elke entiteit van openbaar belang een onafhankelijke commissie voor de wettelijke accountantscontrole in te stellen; deelt de benadering van de Commissie dat alle beursgenoteerde vennootschappen - en met name banken, verzekeringsmaatschappijen, ziekenhuizen en pensioenfondsen - vanwege hun economisch en sociaal belang gedefinieerd en gereguleerd moeten worden als entiteit van openbaar belang;
27. onderstreept de noodzaak voor beursgenoteerde bedrijven en andere entiteiten van openbaar belang over een auditcomité te beschikken, met onder andere als taak toezicht te houden op de onafhankelijkheid, objectiviteit en doeltreffendheid van de externe accountant;
28. onderstreept de noodzaak in het ondernemingsbestuur voorschriften voor de controle van de rekeningen op te nemen met het oog op een grotere verantwoordelijkheid en onafhankelijkheid van de groep accountants ten opzichte van de directie, en om het openbaar toezicht op accountants te verscherpen en te harmoniseren wat betreft het toepassingsgebied en de bevoegdheden van het toezicht, de samenstelling van de toezichthoudende comités, de beginselen, de kwaliteit en de transparantie van het toezicht, de mechanismen en de procedures voor het opleggen van sancties;
29. staat achter het voorstel van de Commissie een elektronisch openbaar register in te stellen van de accountantsondernemingen die erkend zijn door in de lidstaten aangewezen openbare autoriteiten, waaruit duidelijk en op transparante wijze de structuur, de samenstelling en de onafhankelijkheid van de accountantsonderneming blijkt; onderstreept dat het van belang is een erkenningsstelsel op te zetten dat gebaseerd is op een hoog niveau van bekwaamheid, opleiding en professionele ethiek van de accountantsondernemingen en de noodzaak te zorgen dat informatie over de betrekkingen tussen de accountantsonderneming en de gecontroleerde onderneming, waaronder de tarieven en de betaalde honoraria, openbaar, toegankelijk en transparant wordt gemaakt;

30. steunt de oprichting van een comité voor de regulering van de accountantscontrole in de EU met als fundamentele beginselen het openbaar belang en de bescherming van alle betrokken partijen; onderstreept de noodzaak binnen de EU een gemeenschappelijk stelsel van normen voor de wettelijke accountantscontrole te creëren, door middel van een samenwerkingsmechanisme dat efficiënt en samenhangend is vergeleken met de bestaande nationale stelsels; meent dat op de lange termijn de instelling van een enkele autoriteit belast met de accountantscontrole en financiële controle in Europa een oplossing kan zijn;
31. acht het onontbeerlijk dat de controleorganismen voor de wettelijke accountantscontrole van de lidstaten op Europees niveau beter gaan samenwerken met het doel een gemeenschappelijk stelsel van voorschriften te ontwikkelen die een hoog niveau van integriteit en onafhankelijkheid garanderen; acht de ontwikkeling van een model voor samenwerking met regelgevende instanties en instanties voor de wettelijke accountantscontrole van derde landen - gebaseerd op het wederkerigheidsbeginsel - van fundamenteel belang voor de correcte en gezonde werking van de financiële markten;
32. verwelkomt het in het werkprogramma van de Commissie voor 2004 genoemde voornemen om de in verschillende lidstaten geldende regelgeving voor de overschrijving van tekorten of overschotten binnen een onderneming onder de loep te nemen en verzoekt de Commissie deze werkzaamheden te bespoedigen, aangezien deze van vitaal belang zijn voor veel in Europa actieve ondernemingen;
33. verzoekt de Commissie tevens te overwegen nog verdere bepalingen in het voorstel voor de achtste richtlijn inzake de toelating van personen, belast met de wettelijke controle van boekhoudbescheiden (84/253/EEG¹) op te nemen, bijvoorbeeld een verbod dat alle niet-audit-diensten door dezelfde accountants worden uitgevoerd;
34. verzoekt de Commissie, in het belang van de kleine aandeelhouders en deelnemers aan spaarfondsen, de samenwerking tussen de organen en instanties belast met het toezicht en de controle op de betrekkingen tussen ondernemingen en banken te bevorderen;
35. herinnert eraan dat corporate governance die écht wordt toegepast en transparant is voor het grote publiek het imago van een onderneming en haar "rating" en positie op de kapitaalmarkten en financiële markten verbetert en uiteindelijk in het belang is van de onderneming zelf;
36. is overigens van mening dat de aandeelhouders de mogelijkheid moeten hebben aan de discussie over de beloning van bestuurders deel te nemen, en wenst dat middels een aanbeveling inzake de belangrijkste aspecten van de beloningsstrategie voor de bestuurders van ondernemingen, een regeling wordt vastgesteld;
37. verzoekt de Commissie een juridisch kader voor de regeling van de activiteit en de structuur van de "institutionele beleggers" voor te stellen en daarbij onder meer in te gaan op de eis inzake deelname aan aandeelhoudersvergaderingen;
38. is tenslotte, in het kader van de overige voorstellen van de Commissie, van mening dat het van essentieel belang is dat het voorstel voor een richtlijn krachtens welke institutionele beleggers worden verplicht informatie te verstrekken over hun gedrag als aandeelhouders, wordt gehandhaafd, gezien de rechtstreekse invloed die zij uitoefenen op het reilen en zeilen

¹ PB L 126 van 12.5.1984, blz. 20.

van de corporate governance van de ondernemingen waarin zij beleggen; verwelkomt de actievare rol die sommige institutionele beleggers en met name pensioenfondsen op het gebied van corporate governance vervullen, en verzoekt de Commissie met klem actief overleg met deze sector te beginnen over verplichtingen voor deze beleggers om hun beleggingsbeleid en hun beleid met betrekking tot de uitoefening van hun stemrechten in ondernemingen waarin zij beleggen, bekend te maken;

39. verzoekt de Commissie de mogelijkheid van belangenverstremgeling in geval van deelnemingen in ondernemingen en banken te onderzoeken en regelingen voor te stellen voor het beëindigen en verhinderen van belangenconflicten;
40. onderstreept de eis van grote transparantie op het gebied van beloningen, zowel voor het vaste als voor het variabele deel, evenals voor eventuele stimulerings- of optieprogramma's voor het management;
41. verzoekt de Commissie de procedures voor voorlichting en transparantie inzake groepen en piramides substantieel te verbeteren, want de opbouw van een vennootschap in groepen en met name in piramides kan de werkelijke structuur minder doorzichtig maken;
42. verzoekt de Commissie haar werkzaamheden in verband met informatieverstrekking over en openheid van de structuur van een concern en concerninterne relaties te bespoedigen door de 7e richtlijn betreffende de geconsolideerde jaarrekening (83/349/EEG¹) te herzien om voor meer transparantie te zorgen, en verzoekt de Commissie over mogelijkheden na te denken om speciale constructies, zoals voor speciale doeleinden gecreëerde rechtsvormen en dochterondernemingen in belastingparadijzen, transparanter te maken;
43. verzoekt de Commissie na te gaan in hoeverre bepaalde, bijzonder ondoorzichtige piramidestructuren die in de eerste plaats dienen voor de handhaving van de zeggenschap over een onderneming, van toelating tot de beurs kunnen worden uitgesloten;
44. steunt het voorstel van de Commissie om een richtlijn inzake herstructurering en mobiliteit van ondernemingen op te stellen;
45. steunt de werkzaamheden met betrekking tot een Europese besloten vennootschap;
46. verwelkomt het initiatief van de Commissie om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de Europese besloten vennootschap (EPC), die op brede steun kan rekenen onder de betrokken actoren; dringt er verder bij de Commissie op aan in deze studie de minimumeisen met betrekking tot kapitaal bij de oprichting van een Europese vennootschap (SE) (verordening (EG) van de Raad nr. 2157/2001²) tegen het licht te houden, of een voorstel voor een nieuwe Europese vennootschapsvorm te presenteren die is toegesneden op kleine en middelgrote ondernemingen; een vereist minimumkapitaal van 120.000 € maakt het voor kleine en middelgrote ondernemingen moeilijk om de Europese vennootschap als model te gebruiken;
47. is van oordeel dat het stelsel van de tweede richtlijn voor kleine naamloze vennootschappen bijzonder streng is;
48. steunt de Commissie in haar voornemen ondernemingen in geheel Europa via een richtlijn

¹ PB L 193 van 18.7.1983, blz. 1.

² PB L 294 van 10.11.2001, blz. 1.

het recht toe te kennen te kiezen voor een monistisch of een dualistisch systeem;

49. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en de regelgevende en toezichthoudende autoriteiten van de lidstaten en de toetredingslanden.

TOELICHTING

La posizione della Commissione europea.

La Commissione europea ha presentato una comunicazione al Consiglio ed al Parlamento europeo sulla modernizzazione del diritto delle società e sul rafforzamento del governo societario nell'unione europea. Tale comunicazione rappresenta la risposta al rapporto del 4 novembre 2002 del gruppo di esperti di alto livello in diritto societario, nominato dal commissario Bolkenstein allo scopo di indicare un quadro normativo moderno per il diritto delle società in Europa.

Nella comunicazione vengono definiti i grandi obiettivi politici che dovranno guidare ogni iniziativa futura. Inoltre essa ricomprende un piano d'azione che stabilisce il cronoprogramma di una serie di strumenti regolamentari e non, destinati ad essere predisposti a breve, medio e lungo termine, unitamente ad una griglia indicativa del livello di priorità delle misure stesse.

La Commissione ha tenuto conto della necessità di rispettare i principi di sussidiarietà e di proporzionalità, improntando alla gradualità il proprio approccio normativo, senza peraltro perdere di vista l'evoluzione della regolamentazione a livello internazionale.

Due sono gli obiettivi di fondo che la Commissione si pone nel porre mano alla riforma del diritto societario in Europa:

1) Il rafforzamento dei diritti degli azionisti e la protezione dei terzi:

- Devono essere intraprese alcune iniziative per agevolare i diritti degli azionisti e rendere più chiare le responsabilità degli amministratori; occorre inoltre accrescere la protezione dei creditori mantenendo una elevata qualità del quadro normativo.

- È necessario distinguere in maniera appropriata tra le diverse categorie di società, stabilendo in particolare un quadro giuridico più vincolante specialmente sotto il profilo delle garanzie, per le società quotate e quelle che fanno appello al pubblico risparmio. Per queste appare assolutamente prioritario migliorare le regole di trasparenza e di corretta informazione. Per quanto riguarda le altre società (c.d. società chiuse) si propone una maggiore flessibilità di approccio, nel rispetto della loro tipologia e della dimensione, elementi che risultano essenziali per il sistema delle PMI.

- Il diritto societario deve permettere, ed anzi, agevolare l'impiego delle tecnologie informatiche e dei sistemi di comunicazione da parte delle società allo scopo di favorire la partecipazione degli azionisti e salvaguardare i diritti dei terzi.

2) La promozione dell'efficienza e della competitività delle imprese:

- Gli interventi dell'Unione europea nel campo del diritto societario devono affrontare prima di tutto alcuni temi specifici a carattere transfrontaliero quali le fusioni o i trasferimenti della sede sociale, gli ostacoli all'esercizio dei diritti degli azionisti e via dicendo.

- Vengono poi prese in considerazione alcune misure di armonizzazione di grado modesto volte a promuovere la competitività delle imprese a partire dalla determinazione di un quadro giuridico di riferimento che vada nel senso di una maggiore certezza giuridica.

A completamento della precedente comunicazione si è ritenuto opportuno includere, nell'ambito della presente relazione di iniziativa, anche la comunicazione della Commissione sul rafforzamento della revisione legale dei conti nell'Unione europea.

In tale documento, viene delineata la visione relativa ad un quadro normativo moderno in una materia strettamente collegata a quella del governo societario.

Le principali iniziative legislative proposte dalla Commissione riguardano l'aggiornamento dell'ottava direttiva sul diritto societario con particolare riferimento all'esigenza di rinforzare, a livello comunitario, il controllo pubblico in materia di revisione legale dei conti, di imporre l'applicazione delle norme internazionali in materia di audit (ISA) in Europa a partire dal 2005,

di migliorare il sistema sanzionatorio disciplinare e di rendere più trasparenti le società di revisione e le loro ramificazioni internazionali.

In correlazione con il sistema di governo societario poi, vengono proposti interventi volti a rafforzare i comitati dei revisori ed il controllo interno di gestione, nonché ad accrescere l'indipendenza e definire in modo più appropriato la responsabilità dei revisori anche mediante la valorizzazione di codici deontologici.

Per affrontare in maniera adeguata la complessità dei temi sollevati dalle comunicazioni, la commissione ha organizzato un'audizione con la presenza di esperti accademici che si è tenuta il 1° dicembre 2003.

La posizione della relatrice.

Le ragioni essenziali, e condivisibili, di questa iniziativa possono dunque essere individuate come segue:

- 1) determinare un quadro più omogeneo di riferimento in materia di diritto societario per facilitare l'esercizio dell'insediamento e delle ristrutturazioni transfrontaliere, anche tenendo conto che l'ingresso dei dieci nuovi Stati membri nell'Unione europea, a partire dal 1° maggio 2004, aumenterà le diversità presenti tra le diverse legislazioni nazionali;
- 2) costruire le condizioni per evitare il ripetersi di recenti scandali societari, tra cui spicca, per la portata, quello che recentemente ha investito la Parmalat, le conseguenze dei quali hanno colpito pesantemente il reddito, le pensioni, i posti di lavoro, gli investimenti di milioni di persone;
- 3) sfruttare al massimo i vantaggi del mercato interno.

La comunicazione della Commissione contiene un piano d'azione con due obiettivi di fondo, che sono stati richiamati in precedenza, e che mirano a rafforzare i diritti degli azionisti e la protezione dei terzi da un lato, e a promuovere la competitività delle imprese europee nel mercato mondiale dall'altro.

Per realizzare il primo obiettivo è indispensabile assicurare un sistema efficace ed aggiornato di protezione degli azionisti e dei loro diritti, il che potrà comportare indirettamente anche la protezione del risparmio e delle pensioni di milioni di cittadini, rafforzando al tempo stesso le fondamenta del mercato di capitali e favorendo la diversificazione dell'azionariato. Ciò permetterebbe inoltre alle imprese di accrescere la loro capitalizzazione a costi meno elevati.

Occorre poi tenere in debita considerazione la posizione di alcuni soggetti terzi particolarmente qualificati sotto il profilo degli interessi di cui sono portatori: i creditori ed i lavoratori.

Da questo punto di vista l'approccio con cui la Commissione affronta il problema della *governance* appare riduttivo e parziale.

Il tema relativo al governo societario è presentato come un problema limitato solo alla relazione fra azionisti e *management* come se un'impresa fosse un'entità riferibile unicamente agli interessi degli azionisti.

In questo modo si descrive un'impresa virtuale, senza dare adeguato rilievo ai lavoratori e senza responsabilità più generali nei confronti di altre categorie di soggetti interessati alla vita dell'impresa stessa, quali ad esempio i creditori e gli altri *stakeholders* (tra i quali meritano una particolare attenzione i risparmiatori ed i consumatori).

Con riferimento al secondo obiettivo, la competitività delle imprese può essere favorita da molteplici elementi, tra i quali appare imprescindibile l'esistenza di un quadro normativo adeguato in materia di diritto societario posto saldamente in equilibrio tra misure nazionali e comunitarie.

La sfida che oggi deve essere accolta è quella che punta a far emergere i tratti distintivi e peculiari del capitalismo europeo nell'epoca della globalizzazione. Bisogna verificare, in altri

termini, se possa parlarsi di un vero e proprio modello europeo, che si differenzia sensibilmente da quello nordamericano, non perché corrisponda e si delinea a partire da un quadro di sfide e problemi diversi da quelli che si pongono per tutti in un contesto di globalizzazione economica, ma perché impersona un'attenzione ai risvolti ed alle implicazioni sociali in modo tale da renderlo in qualche modo più temperato ed umano.

Un modello che ha la pretesa di concepire il nucleo essenziale del modello societario rappresentato dall'interesse sociale, non solo come interesse comune dei soci, e quindi degli azionisti, ma piuttosto come interesse dell'impresa in sé. Un'impresa che non è una monade isolata, ma che, nei panni di un attore economico autonomo, si fa carico anche dell'interesse particolare di tutti quei soggetti esterni/interni all'impresa come i dipendenti, i clienti, i fornitori, i creditori, i risparmiatori, la pubblica amministrazione (in qualità di erogatrice di welfare, oppure di fisco) ed, in ultima analisi, la società civile intera che è strutturalmente collegata con l'interesse generale e comune alla prosperità ed alla continuità dell'impresa. È questa in buona sostanza la missione dell'impresa per la quale devono determinarsi regole chiare e produttive di effetti positivi.

Un'ultima considerazione di carattere generale merita di essere introdotta. Si tratta del richiamo alla ricerca di un giusto equilibrio tra autoregolamentazione ed eteroregolamentazione mentre si va a delinearne il quadro della *governance* europea.

In effetti si è ampiamente diffusa oggi la tendenza a colmare i vuoti normativi (lasciati dai legislatori nazionali o sovranazionali) con codici di autoregolamentazione, raccolte di *best practices*, codici etici ecc.. Tutto ciò è apprezzabile e probabilmente necessario, ma non di per sé sufficiente. Occorre mantenere, se non rafforzare, un sistema di regole giuridicamente vincolanti, munite di sanzioni efficaci, applicate da organismi pubblici ai quali affidare i compiti di indirizzo, di vigilanza e di integrazione della normativa essenziale. Gli scandali finanziari e societari degli USA, del Giappone o dell'Europa dimostrano poi che, in assenza di norme cogenti, chiare e possibilmente uniformi a livello internazionale, nessun codice di autoregolamentazione, per quanto all'avanguardia, può mettere al riparo dalle malversazioni e dalle scorrettezze. E non è un caso che la reazione al caso *Enron* abbia prodotto a tamburo battente un deciso intervento da parte del legislatore federale statunitense (con il *Sarbanes-Oxley Act*). Per riassumerla quindi in uno slogan, la prospettiva deve essere quella di "globalizzare" le regole di *governance* e mettere in rete le autorità pubbliche di controllo.

A tale proposito va detto che l'approccio con cui la Commissione affronta il problema sembra piuttosto riduttivo e parziale (ed in contraddizione con quanto è stato fatto con la direttiva sui CAE, in materia di informazione e consultazione dei lavoratori, sullo Statuto della Società Europea).

Partendo da queste premesse è comunque utile focalizzare la riflessione su alcuni temi chiave.

1) Trasparenza – diritti degli azionisti

Il rafforzamento dei diritti dei soci, con particolare riferimento a quelli di minoranza, deve avvenire con modalità differenti a seconda che si tratti di società quotate, (o che fanno ricorso al pubblico risparmio), o di società chiuse. In queste ultime occorre accrescere i poteri individuali di informazione e di controllo sull'amministrazione, garantendo l'accesso pieno alla documentazione sociale nonché il diritto d'azione individuale contro le irregolarità di gestione. Per le altre società, l'informazione deve essere più ampia e dettagliata, anche con riferimento ai diritti ed agli interessi degli *stakeholders* esterni.

In tal senso, la Dichiarazione annuale sul governo societario (soprattutto per le società quotate) è sicuramente utile, ma insufficiente. Essa può certamente giovare a colmare le asimmetrie informative che caratterizzano i mercati finanziari, ma di per sé non basta. Per questo non si può e non si deve escludere la possibilità che la Commissione e/o l'autorità vigilante proceda ad una

autonoma verifica sui contenuti del rapporto, qualora lo valuti necessario. Sono dunque opportune azioni stringenti allo scopo di realizzare la democrazia azionaria e la contendibilità delle società europee.

2) Investitori istituzionali

Uno degli elementi che merita maggior chiarezza è il ruolo degli investitori istituzionali (ed anche delle banche), sia sotto il profilo di una migliore definizione della figura stessa, in coerenza con le regole esistenti sui mercati finanziari, sia sotto il profilo di una maggior responsabilizzazione per i comportamenti adottati. In effetti potrebbe essere utile prevedere, tra i doveri di diligenza degli investitori istituzionali, l'obbligo di partecipare alle assemblee dei soci e di votare, in modo da assicurare, tra l'altro, la presenza di un management efficiente nell'impresa. In secondo luogo sarà necessario mettere a punto la nozione di conflitto di interessi dell'investitore professionale, con la previsione, ad esempio, del divieto dell'assunzione di partecipazioni o di voto in società controllate dagli stessi soci di controllo dell'investitore professionale.

Parimenti occorrerà pensare ad una definizione accurata del conflitto di interessi applicabile agli amministratori ed al management.

3) Gli amministratori indipendenti.

La presenza di azionisti di minoranza, già di per sé, si traduce in un maggiore controllo sulla gestione. Tuttavia risulta oltremodo utile promuovere - come si sostiene nel rapporto Winter - il ruolo degli amministratori indipendenti. Per questi ultimi va predisposto uno statuto giuridico che garantisca un'effettiva indipendenza, stabilendo che non vi siano legami con la società, né con gli amministratori, gli azionisti di maggioranza ecc. La funzione degli amministratori indipendenti sarà particolarmente utile in quei settori dove più frequente è il rischio di conflitto di interesse: la nomina dei dirigenti, la loro remunerazione, le forme di controllo di gestione necessarie a valutare i risultati della società.

4) Le piramidi societarie

Per quanto i gruppi societari siano legittimi, essi tuttavia possono determinare rischi specifici per gli azionisti, i creditori ed i lavoratori. In particolare le piramidi societarie, per la loro mancanza di trasparenza sono fonte di una qualche preoccupazione. E' necessario intervenire con modalità efficaci quali gli obblighi di informazione e la determinazione di una chiara politica di gruppo. Tutto ciò perché è indispensabile eliminare ogni possibile pericolo di dissociazione tra potere e rischio di impresa. Gli assetti proprietari dei grandi gruppi europei non devono presentare asimmetrie tra capitale conferito e controllo, perché questo impedirebbe in buona sostanza al mercato di controllare e sottoporre ad esame l'efficienza manageriale.

5) I lavoratori

Non si può prescindere, nel modello europeo, dalla considerazione dei diritti dei lavoratori che sono, tra l'altro, creditori particolarmente qualificati dell'impresa. Vi è la preoccupazione che la mobilità dell'impresa possa prestarsi ad abbassare la soglia di tutela di questi ultimi, anche nel caso in cui sia prevista la loro partecipazione, in qualche forma, al governo societario. Occorre di conseguenza mantenere almeno gli standards minimi previsti nella normativa comunitaria in materia di partecipazione dei lavoratori.

6) Revisione dei conti

Tra gli obiettivi da conseguire meritano di essere sottolineati quelli indicati in materia di revisione legale dei conti.

Anche alla luce dei recenti fatti che hanno dimostrato tutta l'inadeguatezza della situazione si

deve richiamare la centralità di un sistema di vigilanza pubblica sugli operatori del settore. Ciò risulta essenziale per il mantenimento della fiducia del mercato nella funzione stessa di revisione dei conti. Del resto, per rimediare alle carenze sinora manifestate, non ci si può affidare interamente all'autoregolamentazione che rischia di innescare un nuovo filone di conflitto di interessi. Si tratta dunque di procedere all'armonizzazione della vigilanza pubblica in modo da renderla omogenea in tutta l'UE.

Si richiama inoltre la necessità che il revisore conservi un grado di indipendenza sufficiente rispetto agli amministratori esecutivi. Egli non deve venirsi a trovare né in situazioni di eccessiva familiarità né in situazione di eccessiva dipendenza nei confronti degli amministratori esecutivi che preparano i bilanci che il revisore è incaricato di valutare in modo obiettivo e critico, nell'interesse degli azionisti e delle altre parti interessate. Per questo vi è la necessità di migliorare la normativa mediante l'inclusione di alcuni principi in materia di nomina, di revoca e di retribuzione dei revisori dei conti allo scopo di accentuarne l'indipendenza.

24 februari 2004

ADVIES VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE COMMISSIE

aan de Commissie juridische zaken en interne markt

inzake de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement -
Modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate governance in de
Europese Unie - Een actieplan (COM(2003) 284 – C5-0378/2003 – 2003/2150 (INI))

Rapporteur voor advies: Pervenche Berès

PROCEDUREVERLOOP

De Economische en Monetaire Commissie benoemde op haar vergadering van 2 september 2003 Pervenche Berès tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 7 oktober, 4 november 2003, 26 januari, 17 februari en 24 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 23 stemmen voor bij 2 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende suggesties.

Bij de stemming waren aanwezig: John Purvis (waarnemend voorzitter), José Manuel García-Margallo y Marfil en Philippe A.R. Herzog (ondervoorzitters), Pervenche Berès (rapporteur voor advies), Generoso Andria, Hans Blokland, Hans Udo Bullmann, Jonathan Evans, Robert Goebbels, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Mary Honeyball, Christopher Huhne, Giorgos Katiforis, Christoph Werner Konrad, Alain Lipietz, Astrid Lulling, Hans-Peter Mayer, Fernando Pérez Royo, Olle Schmidt, Peter William Skinner, Bruno Trentin, Theresa Villiers, Ieke van den Burg (verving Bernhard Rapkay), Harald Ettl (for David W. Martin) en Manuel António dos Santos (verving Helena Torres Marques).

SUGGESTIES

De Economische en Monetaire Commissie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie juridische zaken en interne markt onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. onderschrijft de globale richtsnoeren in de mededeling van de Commissie naar aanleiding van het verslag van de heer Jaap Winter; betreurt evenwel de enge, bijna exclusieve aandacht voor de relatie aandeelhouder-management; is niet overtuigd van de veronderstelling dat aandeelhouders de beste en enige waakhonden zijn tegen het soort nalatigheden en schandalen die zich de laatste tijd hebben voorgedaan; betreurt de onderschatting van en het gebrek aan aandacht voor de rol van het bedrijfsmanagement (directie en andere niveaus) om te zorgen voor een evenwicht tussen de belangen van de diverse belanghebbenden en het groter algemeen belang in een ruimere context van maatschappelijk verantwoord ondernemen; is van oordeel dat een Europees initiatief noodzakelijk is om het vertrouwen van het publiek in de Europese financiële markten te versterken dan wel te herstellen; meent dat in het kader van het vennootschapsrecht de bestaande regelgeving dient te worden

versoepeld en met name grensoverschrijdende herstructurerings in Europa dienen te worden vergemakkelijkt; is voorts van mening dat de integratie van de financiële markten eveneens een hervorming van corporate governance vereist, dat een dergelijk initiatief zou moeten bijdragen tot convergentie van de regelgeving en dat excessieve concurrentie tussen de rechtsstelsels van de lidstaten van de Unie moet worden voorkomen;

2. wijst op de invloed die de recente financiële schandalen op de discussie over ondernemingsmanagement hebben, en dringt erop aan na een degelijke beoordeling van de feiten objectief en naar verhouding op deze schandalen te reageren;
3. is het niet eens met het standpunt van de Commissie dat "aandeelhouders bedrijven bezitten" en dat zij daarom over een absoluut vetorecht voor belangrijke beslissingen moeten beschikken; geeft eerder de voorkeur aan de benadering op het Europese vasteland dat aandeelhouders aandelen bezitten; constateert dat zij dikwijls uitsluitend hun eigen belangen op de beurs in het oog houden, terwijl bedrijven en hun managementstructuren met één of twee lagen een ruimere opdracht hebben dan alleen maar winst te maken voor hun aandeelhouders; dringt aan op een meer fundamentele discussie over de relatie bezit-controle en de Europese tradities op het gebied van vennootschapsrecht, en op een diepgaander analyse van de gevolgen van de grote verschillen in de financiering van bedrijven in Europa, met name tussen de Angelsaksische traditie waarbij sprake is van een breed verspreid aandelenbezit over de financiële markten, en de continentale traditie die door een vooraanstaande rol van banken en meerderheidsaandeelhouders gekenmerkt wordt;
4. is verheugd over de globale aanpak van de Commissie volgens een tijdschema dat overkomt met dat voor het actieplan voor financiële diensten, en die flexibel genoeg moet zijn voor een evenwichtig gebruik van de wettelijke instrumenten, richtlijnen en aanbevelingen; is verheugd over het voornemen van de Commissie haar mededeling over vennootschapsrecht en corporate governance naar aanleiding van de recente schandalen in ondernemingen in Europa te herzien en daaraan prioriteit toe te kennen; is evenals de Commissie van oordeel dat maatregelen ten behoeve van corporate governance gelijktijdig, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde prioriteit moeten worden behandeld als de maatregelen betreffende het vennootschapsrecht; verzoekt de Commissie, voor wat betreft de corporate-governanceregelgeving, de maatregelen die sinds de aanneming van het verslag-Winter zijn genomen, stelselmatig te evalueren en hiermee ten volle rekening te houden bij de formulering van haar voorstellen voor richtlijnen en aanbevelingen; is in dit verband van oordeel dat de door de Verenigde Staten gekozen opties slechts een voorbeeld zijn dat niet per se in Europa moet worden nagevolgd en dat het van essentieel belang is dat de regelgeving wordt afgestemd op het specifieke karakter van de Europese ondernemingen; staat dan ook achter het streven van de Commissie naar de oprichting van een Europese vennootschap naar Europees recht;
5. wijst erop dat de regelgeving inzake corporate governance in het algemeen bedoeld is om een dualistische machtsstructuur binnen het besluitvormingsorgaan te handhaven door onderscheid te maken tussen beheers- en controlefuncties ter beperking van belangenconflicten; benadrukt dat niet-uitvoerende structuren niet mogen worden beperkt tot een controlerol en dat ook hun adviserende, bemiddelende en netwerkende functie moet worden erkend, met name hun rol om aansluiting te zoeken bij vragen vanuit de samenleving en het algemene belang; wijst erop dat deze regelgeving eveneens is bedoeld om de rol en de rechten van de aandeelhouders te versterken, met name via betere informatieverstrekking en financiële transparantie; is, gezien de recente financiële schandalen en de aan het systeem

eigen omvang ervan, van oordeel dat een ruimere aanpak van corporate-governanceaangelegenheden gerechtvaardigd is; verzoekt de Commissie dan ook, naast de belangen van de institutionele dan wel individuele aandeelhouders, die in de mededeling uitgebreid aan de orde komen, uitdrukkelijk rekening te houden met de belangen van alle andere belanghebbenden (werknemers, schuldeisers, cliënten, leveranciers) in de verschillende voorstellen die zij in het kader van haar actieplan gaat doen, met name uit hoofde van het beginsel van de verantwoordelijkheid van de ondernemingen op sociaal en milieugebied; is van oordeel dat de Europese corporate governance degelijke structuren en praktijken voor voorlichting van en overleg met de werknemers moet bevatten, en dat alle Europese richtlijnen op het gebied van vennootschapsrecht verplichtingen moeten bevatten voor voorlichting van en overleg met vertegenwoordigers van de werknemers wanneer er sprake is van belangrijke beslissingen voor de continuïteit van bedrijven en banen;

6. onderschrijft bijgevolg de belangrijkste concrete voorstellen van de Commissie, waaronder het plan om beursgenoteerde ondernemingen er via een richtlijn toe te verplichten een jaarlijkse verklaring betreffende de corporate governance te publiceren, waarin wordt verwezen naar een voor gebruik op nationaal niveau bestemde code inzake corporate governance, die de onderneming naleeft of ten opzichte waarvan zij afwijkingen rechtvaardigt;
7. herinnert eraan dat corporate governance die écht wordt toegepast en transparant is voor het grote publiek het imago van een onderneming en haar "rating" en positie op de kapitaalmarkten en financiële markten verbetert en uiteindelijk in het belang is van de onderneming zelf;
8. is eveneens van mening dat in een aanbeveling minimumnormen voor de oprichting, de samenstelling en de rol van de benoemings-, belonings- en auditcomités moeten worden vastgesteld; is in dit verband evenwel van oordeel dat duidelijker moet worden aangegeven dat in geval van een monistische ondernemingsstructuur de functies van president respectievelijk algemeen directeur uitdrukkelijk van elkaar gescheiden moeten zijn en dat met name de werknemers dan wel hun vertegenwoordigers in de verschillende besluitvormingsorganen vertegenwoordigd moeten zijn;
9. verzoekt de Commissie met klem meer vaart te zetten achter haar werkzaamheden in verband met de achtste vennootschapsrichtlijn inzake de toelating van met de wettelijke controle van boekhoudbescheiden belaste personen;
10. verzoekt de Commissie verder te overwegen nog verdere bepalingen in het voorstel op te nemen, bijvoorbeeld een verbod dat alle niet-audit-diensten door dezelfde accountants worden uitgevoerd;
11. is overigens van mening dat de aandeelhouders de mogelijkheid moeten hebben aan de discussie over de beloning van bestuurders deel te nemen, en wenst dat middels een aanbeveling inzake de belangrijkste aspecten van de beloningsstrategie voor de bestuurders van ondernemingen, een regeling wordt vastgesteld;
12. steunt het voornemen van de Commissie om uiterlijk in 2005 met een richtlijn te komen ten einde de collectieve verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en bloc voor financiële overzichten en essentiële niet-financiële documenten te versterken evenals het voornemen van een andere richtlijn op middellange termijn om de persoonlijke verantwoordelijkheid van bestuurders te vergroten;

13. verzoekt de Commissie haar werkzaamheden in verband met informatieverstrekking over en openheid van de structuur van een concern en concerninterne relaties te bespoedigen door de 7e vennootschapsrichtlijn te herzien om voor meer transparantie te zorgen, en verzoekt de Commissie over mogelijkheden na te denken om speciale constructies, zoals voor speciale doeleinden gecreëerde rechtsvormen en dochterondernemingen in belastingparadijzen, transparanter te maken;
14. is tenslotte, in het kader van de overige voorstellen van de Commissie, van mening dat het van essentieel belang is dat het voorstel voor een richtlijn krachtens welke institutionele beleggers worden verplicht informatie te verstrekken over hun gedrag als aandeelhouders, wordt gehandhaafd, gezien de rechtstreekse invloed die zij uitoefenen op het reilen en zeilen van de corporate governance van de ondernemingen waarin zij beleggen; verwelkomt de actievere rol die sommige institutionele beleggers en met name pensioenfondsen op het gebied van corporate governance vervullen, en verzoekt de Commissie met klem actief overleg met deze sector te beginnen over verplichtingen voor deze beleggers om hun beleggingsbeleid en hun beleid met betrekking tot de uitoefening van hun stemrechten in ondernemingen waarin zij beleggen, bekend te maken; acht evenzo van essentieel belang het voorstel betreffende de oprichting van een Europees corporate governance forum ter bevordering van de coördinatie en de convergentie van nationale codes, evenals het voorstel betreffende de toegang van de aandeelhouders tot informatie en de modaliteiten voor de uitoefening van hun verschillende rechten.

18 februari 2004

ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE

aan de Commissie juridische zaken en interne markt

inzake de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement -
Modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate governance in de
Europese Unie - Een actieplan (COM(2003) 284 – C5-0378/2003 – 2003/2150(INI))

Rapporteur voor advies: Per-Arne Arvidsson

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie benoemde op haar vergadering van 26 augustus 2003 Per-Arne Arvidsson tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 2 december 2003, 19 januari en 18 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 34 stemmen voor en 1 tegen haar goedkeuring aan de hierna volgende suggesties.

Bij de stemming waren aanwezig: Luis Berenguer Fuster (voorzitter), Peter Michael Mombaur en Jaime Valdivielso de Cué (ondervoorzitters), Per-Arne Arvidsson (rapporteur voor advies), Gordon J. Adam (verving Massimo Carraro), Sir Robert Atkins, Guido Bodrato, Felipe Camisón Asensio (verving Concepció Ferrer), Giles Bryan Chichester, Nicholas Clegg, Marie-Françoise Duthu (verving Colette Flesch, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Francesco Fiori (verving John Purvis), Neena Gill (verving Norbert Glante), Michel Hansenne, Hans Karlsson, Bernd Lange (verving Imelda Mary Read), Peter Liese (verving Paul Rübig), Rolf Linkohr, Eryl Margaret McNally, Marjo Matikainen-Kallström, Ana Miranda de Lage, Elizabeth Montfort, Bill Newton Dunn (verving Willy C.E.H. De Clercq), Angelika Niebler, Giuseppe Nisticò (verving Umberto Scapagnini), Seán Ó Neachtain, Reino Paasilinna, Fernando Pérez Royo (verving Harlem Désir, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Elly Plooijs-van Gorsel, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Alexander Radwan (verving Dominique Vlasto), Konrad K. Schwaiger, Esko Olavi Seppänen, W.G. van Velzen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Myrsini Zorba en Olga Zrihen Zaari.

SUGGESTIES

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie juridische zaken en interne markt onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. steunt het principe van een actieplan en de algemene doelstellingen hiervan om te waarborgen dat er een flexibel en dynamisch vennootschapsrecht en een kader voor corporate governance in de EU tot stand komen;

2. neemt met voldoening kennis van het besluit van de Europese Commissie om geen harmonisering van de verschillende codes voor corporate governance voor te stellen,
3. onderstreept dat het subsidiariteitsbeginsel, dat ervoor zorgt dat rekening wordt gehouden met nationale kenmerken en tradities, als leidraad moet gelden bij de werkzaamheden van de Commissie op het gebied van vennootschapsrecht en corporate governance; het is uitermate belangrijk dat aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid voor de lidstaten om uiteenlopende oplossingen te kiezen en ondernemingen aldus de keuze te bieden tussen verschillende reguleringsystemen;
4. benadrukt dat het actieplan moet waarborgen dat de beginselen van corporate governance die erin genoemd worden, op de meest efficiënte wijze worden uitgevoerd via maatregelen die aansluiten bij nationale voorschriften en de diversiteit van de benaderingen in de lidstaten ongemoeid laat. Deze flexibiliteit leidt tot een efficiënter en duurzamer resultaat dan een op wetgeving gebaseerde aanpak die allen over een kam scheert;
5. neemt met voldoening kennis van het streven van het bedrijfsleven naar grotere transparantie en roept de lidstaten op zich in te zetten voor meer transparantie en toegankelijkheid omtrent de verantwoording van de onderneming met betrekking tot het management, aangezien dit de kapitaalflux van de onderneming ten goede komt en het vertrouwen van de marktspelers op de lange termijn versterkt;
6. blijft ervan overtuigd dat de prioriteiten op EU-niveau werkelijk grensoverschrijdende kwesties zouden moeten betreffen, en dringt er daarom bij de Commissie op aan spoed te betrachten met de opstelling van de aanbevelingen aan de lidstaten gericht op herziening van belemmerende nationale voorschriften over grensoverschrijdende vestiging van ondernemingen;
7. verwelkomt het initiatief van de Commissie om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de Europese besloten vennootschap (EPC), die op brede steun kan rekenen onder de betrokken actoren; dringt er verder bij de Commissie op aan in deze studie de minimumeisen met betrekking tot kapitaal bij de oprichting van een Europese vennootschap (SE) (verordening van de Raad nr. 2157/2001) tegen het licht te houden, of een voorstel voor een nieuwe Europese vennootschapsvorm te presenteren die is toegesneden op kleine en middelgrote ondernemingen; een vereist minimumkapitaal van 120.000 € maakt het voor kleine en middelgrote ondernemingen moeilijk om de Europese vennootschap als model te gebruiken;
8. verwelkomt het in het werkprogramma van de Commissie voor 2004 genoemde voornemen om de in verschillende lidstaten geldende regelgeving voor de overschrijving van tekorten of overschotten binnen een onderneming onder de loep te nemen en verzoekt de Commissie deze werkzaamheden te bespoedigen, aangezien deze van vitaal belang zijn voor veel in Europa actieve ondernemingen;
9. stelt zich kritisch op ten aanzien van de gedachte van een Europees forum voor corporate governance, aangezien de oprichting van een bureaucratisch orgaan zelden de meest doeltreffende oplossing voor een probleem biedt, en vaak een hinderpaal dreigt te worden voor innovatie en de ontwikkeling van uiteenlopende codes voor corporate governance;
10. is bezorgd dat het actieplan met name op het gebied van corporate governance onnodige detailregelingen bevat en mogelijk op termijn leidt tot lastige en overbodige regelgeving; is daarom van mening dat het actieplan qua vorm en uitvoering niet te rigide mag zijn en acht

het essentieel dat nieuwe ontwikkelingen in de loop van de tijd in het actieplan kunnen worden verwerkt;

11. waarschuwt de Commissie dat haar voorstel geen extra kosten voor ondernemingen mag meebrengen en dringt erop aan na te gaan of dergelijke negatieve gevolgen te verwachten zijn;
12. wijst erop dat aandacht moet worden geschonken aan de werkzaamheden inzake corporate governance die momenteel binnen de OESO gaande zijn;

26 januari 2004

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Commissie juridische zaken en interne markt

inzake modernisering van het vennootschapsrecht en verbetering van de corporate governance in de Europese Unie - Een actieplan (COM(2003) 284 – C5-0378/2003 – 2003/2150(INI))

Rapporteur voor advies: Ioannis Koukiadis

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken benoemde op haar vergadering van 4 juni 2003 Ioannis Koukiadis tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 27 november 2003 en 22 januari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende suggesties.

Bij de stemming waren aanwezig: Theodorus J.J. Bouwman (voorzitter); Marie-Hélène Gillig en Winfried Menrad (ondervoorzitters); Ioannis Koukiadis (rapporteur voor advies); Anne André-Léonard, Elspeth Attwooll, Regina Bastos, Hans Udo Bullmann (verving Jan Andersson), Ieke van den Burg, Philip Bushill-Matthews, Luigi Cocilovo, Proinsias De Rossa, Harald Ettl, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Stephen Hughes, Anne Elisabet Jensen (verving Marco Formentini), Karin Jöns, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Mario Mantovani, Claude Moraes, Neil Parish (verving Raffaele Lombardo, overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Lennart Sacrédeus, Herman Schmid, Elisabeth Schroedter (verving Hélène Flautre), Miet Smet, Helle Thorning-Schmidt en Barbara Weiler.

SUGGESTIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie juridische zaken en interne markt onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. acht de voorstellen van de Commissie voor een moderne corporate governance positief omdat ze tot doel hebben het concurrentievermogen van de bedrijven te vergroten als cruciale component voor economische groei en het creëren van banen, de aandeelhouders en de schuldeisers beter te beschermen en de werking van de bedrijven transparanter te maken;
2. is van oordeel dat de elementaire beleidsdoelstellingen van de Commissie ontoereikend zijn en tevens verwijzingen moeten bevatten naar het bevorderen van duurzame ontwikkeling, ecologische rechtvaardigheid en eerlijke handel;

3. betreurt evenwel dat de voorstellen van de Commissie niet méér belang hechten aan de betrokkenheid van andere belanghebbenden zoals werknemers, consumenten, niet-gouvernementele organisaties en vertegenwoordigers van het middenveld;
4. betreurt evenwel de enge, bijna exclusieve aandacht voor de relatie aandeelhouder-management; is niet overtuigd van de veronderstelling dat aandeelhouders de beste en enige waakhonden zijn tegen het soort nalatigheden en schandalen die zich de laatste tijd hebben voorgedaan; betreurt de onderschatting van en het gebrek aan aandacht voor de rol van het bedrijfsmanagement (directie en andere niveaus) om te zorgen voor een evenwicht tussen de belangen van de diverse belanghebbenden en het groter algemeen belang in een ruimere context van maatschappelijk verantwoord ondernemen;
5. beschouwt het standpunt van de Commissie dat "aandeelhouders bedrijven bezitten" en dat zij daarom over een absoluut vetorecht voor belangrijke beslissingen moeten beschikken als onevenwichtig; geeft eerder de voorkeur aan de benadering op het Europese vasteland dat aandeelhouders aandelen bezitten om investeringen ter beschikking te stellen van bedrijven, en dat bedrijven en hun managementstructuren met één of twee lagen een ruimere opdracht hebben dan alleen maar winst te maken voor hun aandeelhouders; verzoekt om een ruimer, fundamenteel debat over de relatie bezit-controle en de Europese tradities op het gebied van vennootschapsrecht;
6. is het eens met de Commissie dat "de EU inzake corporate governance haar eigen, op haar culturele en zakelijke tradities afgestemde aanpak moet definiëren", en waarschuwt voor een recente trend om Amerikaanse oplossingen voor Amerikaanse problemen te kopiëren en Amerikaanse tradities en regels in te voeren die contraproductief kunnen zijn voor degelijke corporate governance in Europa;
7. betreurt dat de groep op hoog niveau alle bedrijven en aandeelhouders op dezelfde wijze behandelt en is van oordeel dat, om de genoemde doelstellingen te kunnen verwezenlijken, niet alle bedrijven op dezelfde wijze mogen worden behandeld maar dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen beursgenoteerde bedrijven en niet-beursgenoteerde bedrijven, met een specifieke behandeling voor het midden- en kleinbedrijf binnen deze laatste categorie;
8. betreurt dat er geen analyse is gemaakt van de gevolgen voor corporate governance die voortvloeien uit verschillen in bedrijfsfinanciering, met name tussen de Angelsaksische traditie, waar een versnipperd aandeelhouderschap via de financiële markten domineert, en de continentale traditie, die wordt gekenmerkt door een belangrijke rol voor banken en meerderheidsaandeelhouders; verzoekt de Commissie dringend zo'n analyse te maken en conclusies en initiatieven te vermijden die uitsluitend op een eenzijdige aanpak zijn gebaseerd;
9. is van oordeel dat, aangezien de werknemers eveneens tot de schuldeisers behoren, er rekening moet worden gehouden met hun specifieke eisen om ook deze groep efficiënt te kunnen beschermen;
10. acht het noodzakelijk een onderscheid te maken tussen grote en kleine aandeelhouders, met name inzake het gebruik van moderne technologieën bij de uitoefening van het stemrecht van de aandeelhouders omdat kleine aandeelhouders doorgaans meer aan risico's zijn blootgesteld;

11. is van oordeel dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan methoden die tot doel hebben aandeelhouders hun stem te ontfutselen, zoals gebeurt bij regelingen die een atypische organisatie en de vertegenwoordiging van aandeelhouders door grote naamloze groepen toestaan;
12. is van oordeel dat het stelsel van de tweede richtlijn voor kleine naamloze vennootschappen bijzonder streng is;
13. acht de belangstelling van de Commissie voor grensoverschrijdende fusies en de ermee gepaard gaande mobiliteit van bedrijven positief, maar is van oordeel dat deze belangstelling moet worden aangevuld met maatregelen die de mobiliteit van de werknemers tussen de desbetreffende bedrijven vergemakkelijkt;
14. verwelkomt de actievere rol die sommige institutionele beleggers en met name pensioenfondsen op het gebied van corporate governance vervullen, en verzoekt de Commissie met klem actief overleg met deze sector te beginnen over verplichtingen voor deze beleggers om hun beleggingsbeleid en hun beleid met betrekking tot de uitoefening van hun stemrechten in ondernemingen waarin zij beleggen, bekend te maken;
15. is van oordeel dat de Europese corporate governance en het vennootschapsrecht degelijke structuren en praktijken voor voorlichting van en overleg met de werknemers moet bevatten, en dat alle Europese richtlijnen op het gebied van vennootschapsrecht verplichtingen moeten bevatten voor voorlichting van en overleg met vertegenwoordigers van de werknemers wanneer er sprake is van belangrijke beslissingen voor de continuïteit van bedrijven en banen;
16. is van oordeel dat de standpunten van de Commissie met betrekking tot de toezichthoudende rol van de niet-uitvoerende organen en de controlerende rol van de controle-organen nogal vaag zijn, en dat ze onvoldoende belang hechten aan deze organen om de rol te vervullen die voor hen is weggelegd; benadrukt dat niet-uitvoerende structuren niet mogen worden beperkt tot een controlerol en dat ook hun adviserende, bemiddelende en netwerkende functie moet worden erkend, met name hun rol om aansluiting te zoeken bij vragen vanuit de samenleving en het algemene belang;
17. steunt het initiatief van de Commissie om op de korte termijn een voorstel te doen voor een aanbeveling betreffende gedetailleerde informatie over de salarissen van bestuurders in de jaarrekening, maar zou liever zien dat dit wordt opgenomen in de ontwerp-transparantierichtlijn die momenteel in voorbereiding is;
18. is van oordeel dat op het Europees forum over corporate governance dat de Commissie van plan is bijeen te roepen, alle belanghebbenden vertegenwoordigd moeten zijn en dat bijgevolg ook de vakbonden en het maatschappelijk middenveld eraan moeten deelnemen;
19. is van oordeel dat er een regeling moet komen voor het snel groeiende aantal groepen van ondernemingen omdat zekerheid omtrent hun juridisch kader de transparantie over de zakenpartners bevordert en de schuldeisers van dochterbedrijven ook ten opzichte van het moederbedrijf kan beschermen.